

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Bod č. 1 – Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený na rokovanie Ministerstvom financií SR

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Rozpočet verejnej správy sa zostavuje za štátny rozpočet a rozpočty ostatných subjektov verejnej správy na obdobie troch rokov, t. j. roky 2023, 2024 a 2025. Návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2023, ktorým sa v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy schvaľuje štátny rozpočet, je predložený v rámci materiálu „Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025“ na rokovanie vlády Slovenskej republiky. Princípy zostavenia návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025, osobitne rozpočtu na rok 2023 tak v príjmovej ako aj výdavkovej časti rozpočtu, sú podrobne uvedené v texte a jednotlivých prílohách návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025.

Celkové príjmy štátneho rozpočtu na rok 2023 sa rozpočtujú sumou 26 699 184 040 eur. Celkové výdavky štátneho rozpočtu na rok 2023 sa určujú sumou 35 040 556 232 eur. Schodok štátneho rozpočtu na rok 2023 sa určuje sumou 8 341 372 192 eur. Rozdelenie príjmov štátneho rozpočtu a výdavkov štátneho rozpočtu do jednotlivých kapitol štátneho rozpočtu na rok 2023 je uvedené v prílohách č. 2 a 3. Výdavky štátneho rozpočtu na realizáciu programov vlády Slovenskej republiky sú uvedené v prílohe č. 4.

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 01.01.2023

Postoj RÚZ k materiálu

Rozpočet je na viacerých miestach neprehľadný kvôli lavírovaniu s rozpočtovým provizóriom. Päťina verejných výdavkov je schovaná v rozpočte Všeobecnej pokladničnej správy (v rukách ministra financií).

Vláda vstupuje do obdobia energetickej krízy s vysokým rizikom udržateľnosti verejných financií, pričom návrh rozpočtu neobsahuje dodatočné úsporné opatrenia, ktoré by mohli problém vysokých deficitov v budúcnosti riešiť. Aj tentokrát zvolila stratégiu „z deficitu vyrastieme“. Problémy európskej ekonomiky a nedostatok molekúl ale tejto stratégii nenahrávajú.

Výrazne rastú mzdové výdavky, razantne rastie dokonca aj počet zamestnancov verejnej správy (7 tisíc)

Vysoký nárast deficitu predpokladá 3,4 mld., eur výdavky na kompenzácie vysokých cien energií, bez akýchkoľvek špecifikácia. Vzhľadom na memorandum so SE a lacný plyn od SPP, zvýhodňujúcim domácnosti, sa javí byť alokácia pre podnikateľský sektor nízka (1,5 mld. eur) , dotácia domácností príliš vysoká (1,2 mld. eur). Nebyť Memoranda, deficit by bol výrazne vyšší.

Návrh rozpočtu je v rozpore so zákonom o limite výdavkov, schválenom v marci 2022. Vláda nepristúpila na požiadavku strategického strednodobého rozpočtovania, ktorá má viesť k vyššej udržateľnosti verejných financií Dlh kvôli vysokému deficitu prudko vzrastie, ale kvôli silnejšiemu nominálnemu rastu HDP relatívny ukazovateľ poklesne. Vláda de facto ignoruje požiadavky zákona o dlhovej brzde

Nové dane by mali zasiahnuť energeticke firmy s nadmernými ziskami v sume 313 mil. eur. Je to výrazne menej, ako predpokladaný výber windfall tax v ČR. Slovenskú ekonomiku čaká ťažké obdobie, ktoré sa môže skončiť recesiou. Predpokladá sa pokles, či stagnovanie reálnej priemernej mzdy minimálne do roku 2025

Významný podiel na raste výdavkov má nezodpovedné zvyšovanie sociálnych výdavkov

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

Makropohľad

Makroprognóza sa skôr optimisticky pozerá na nasledujúce tri roky. Kombinácia vysokej inflácie a útlmu z dôvodu energetickej krízy podľa prognóz nemá viesť k recesii, najmä vďaka vysokému rastu investícií a to nielen vo verejnom ale aj v súkromnom sektore (v roku 2023 16% rast). Chatrný reálny rast 0,6% v roku 2023 sa však ľahko môže sklziť do mínusu, ak zoberieme do úvahy nedostupnosť energií, riziko regulácie spotreby plynu či elektriny, alebo zatváranie prevádzok, ktoré si napriek dotáciám (ktoré dnes ešte nepoznáme) s nárastom cien neporadia. Žltou sú vyznačené zaujímavé fakty:

Vďaka investorom by mal prvýkrát export v reálnych hodnotách prekonať hodnotu HDP, rásť by mal aj príspevok čistého exportu na HDP. Tento rast sa ale nestihne premietnuť do odmien.

Vysoká inflácia zníži kúpnu silu miezd. A to tak výrazne, že reálna mzda aj v roku 2025 by mala byť nižšia, ako v roku 2021. Prognózuje sa ďalšie zvyšovanie miezd vo verejnom sektore

Ukazovatele	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>	<i>prog.</i>	<i>prog.</i>	<i>prog.</i>	<i>prog.</i>
Hrubý domáci produkt, stále ceny	85,4	85,4	88,0	89,7	90,3	91,8	93,9
% reálny rast	2,5	-4,4	3,0	1,9	0,6	1,7	2,3
Hrubý domáci produkt (mld. €)*	94,0	93,4	98,5	108,5	122,3	130,1	138,8
nominálny rast v %	5,2	-2,1	5,46	10,2	12,7	6,4	6,7
Export tovarov a služieb, sc. (mld. €)	84,7	78,5	86,5	85,1	86,5	93,1	98,5
Import tovarov a služieb, sc. (mld. €)	82,8	76,0	84,5	83,8	85,8	90,5	94,8
Zamestnanosť							
Zamestnanosť (štat. výkazníctvo)	2 445	2 399	2 385	2 431	2 436	2 453	2 473
Zamestnanosť (ESA) (% zmena)	1,0	-1,9	-0,6	1,9	0,2	0,7	0,8
Miera nezamestnanosti (VZPS)	5,8	6,7	6,9	6,1	6,1	5,6	4,8
Počet nezamestnaných (VZPS, tis.)	158	181	188	169	168	155	133
Priemerná mzda (nom.)							
rast	7,8	3,8	6,9	8,3	10,4	7,5	6,0
Reálna mesačná mzda (€)	1 030	1 048	1 086	1 046	1 018	1 058	1 081
rast	5,0	1,8	3,6	-3,6	-2,7	3,9	2,1
Mzda v súkromnom sektore (€)	1 061	1 084	1 157	1 265	1 397	1 495	1 592
rast	6,3	2,2	6,7	9,3	10,4	7,0	6,5
Mzda vo verejnom sektore (€)	1 216	1 320	1 409	1 489	1 647	1 800	1 888
rast	13,4	8,6	6,7	5,7	10,6	9,3	4,9
Podiel mzdy v súkr. a ver. sektore	82%	82%	85%	85%	83%	84%	82%
Spotrebiteľská inflácia (CPI)							
	2,7	1,9	3,2	12,4	13,5	3,4	3,8

*Nominálne HDP bolo oproti poslednej prognóze aktualizované (zvyšované)

Príjmy štátu

Vysoký nominálny rast HDP, prudký rast cien a miezd, ako hlavných daňových báz, sa pochopiteľne premieta do vyšších daňových príjmov (DPFO, dane zo spotreby) ako aj do rastu zaplatených odvodov. Príjmy verejnej správy sa usadili v pásme okolo 41% HDP, na rozdiel od 39% v období 2017-2019.

(v mil. eur)	2019 S	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N
Príjmy spolu	38 818	36 694	39 512	44 174	44 927	50 579	50 260
v % HDP	39,4	39,85	40,68	41,9	41,4	41,35	38,62
Daňové príjmy	18 058	17 832	19 173	20 289	21 619	23 894	25 056
Dane z produkcie a dovozu	11 265	11 150	12 000	12 474	13 272	14 457	14 984
Bežné dane z dôchodkov, majetku	6 793	6 682	7 172	7 815	8 347	9 437	10 072
Odvody*	12 165	12 354	13 080	13 640	14 417	15 652	16 853
Granty transfery^a	1 620	1 510	1 506	2 979	3 471	5 139	2 505

* Odvody sú prevzaté z daňovej prognózy sept 2022,

Daňové príjmy verejnej správy by v tomto roku mali medziročne narásť o 1,5 mld. eur, oproti rozpočtu o 1,3 mld. eur. Mali by dosiahnuť 20% HDP, pričom v období 2017-2019 dosahovali 19,2%. Toto zvýšenie bude veľmi pravdepodobne trvalé, nakoľko vláda neplánuje ani nezaviedla žiadne signifikantné zníženie daní, či odvodov (s výnimkou bankovej dane). Odvody si udržiavajú 13,3% podiel na HDP, čo je spôsobené veľmi vysokými stropmi na sociálne odvody a miernym rastom zamestnanosti v uplynulom období.

Rastu príjmov pomáhali v tomto roku aj vyššie príjmy z fondov EÚ a čerpanie plánu obnovy, ktorý by mal dominovať v roku 2023. Čistý príspevok k rastu predstavuje 1,6 mld. eur a tieto príjmy dosiahnu 10% celkových príjmov.

Pozoruhodná je prognóza Dane z príjmov právnických osôb, ktorej očakávaný výber je na budúci rok 3,9 mld. eur, +14,5%.

Nové dane

Rozpočet obsahuje už aj odhadované príjmy z daní, ktoré ešte neboli predložené vládou ani schválené parlamentom. Napríklad **Solidárny príspevok z nadmerných ziskov (313 mil. eur a zastropovanie výnosov z predaja elektriny (462 mil. eur)**, ktorý vyplávajú z EU nariadenia.¹

Je to významný rozdiel v porovnaní s Českou republikou, kde by Windfall tax mala dosiahnuť cca. 4 mld. eur.

¹ Nie je z návrhu jasné, či pôjde o príjem 313 v roku 2022 a 462 v 2024, alebo to majú byť príjmy v jednom roku.
 Str. 38 vs str 57

Výdavky štátu

Očakávané výdavky štátu by mali byť v roku 2022 o miliardu vyššie, ako sa počítalo v rozpočte. Dramatický nárast ale nastane v roku 2023 v porovnaní s rozpočtom na rok 2022, keď by výdavky mali vzrásť o vyše 9 mld. eur. Tento nárast je však v porovnaní s HDP nie je tak dramatický, kvôli vysokému nominálnemu (inflačnému) rastu HDP. Výdavky by tak mali stúpnuť zo 46,8 na 47,8% HDP (porovnanie rozpočtov). To je obrovský nárast oproti priemeru 40% v rokoch 2017-2019. Len malá časť tohto nárastu sa dá pripísať postupnému rozširovaniu verejnej správy (napr. pribudol Vodohospodársky podnik v tomto roku). Koronakrízou radikálne zvýšila podiel verejných výdavkov a energokrízou tento nárast ešte zvýšila. Hoci vláda predpokladá „normalizáciu“ v roku 2024 (43%), aj táto hodnota bude predstavovať výrazný nárast štandardnej úrovne a role štátu v ekonomike.

(v mil. eur)	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N
Výdavky spolu	41 730	45 485	49 387	50 326	58 451	55 822
v % HDP	45,32	46,83	46,8	46,37	47,79	42,94
Bežné výdavky	37 760	42 045	44 215	44 217	52 875	50 918
Kompenzácie zamestnancov	10 498	11 243	10 597	11 196	12 152	12 795
Medzispotreba	5 260	5 814	7 829	8 787	12 008	7 052
v tom: Sociálne dávky	13 691	14 971	14 883	15 550	17 053	19 342
Naturálne sociálne transfery	3 045	3 405	5 422	3 960	4 001	4 482
Kapitálové výdavky	3 970	3 441	5 172	6 109	5 575	4 965
Deficit	-5 035	-5 973	-5 214	-5 398	-7 871	-5 622
v % HDP	-5,47	-6,15	-4,94	-4,97	-6,44	-4,32
HDP v mil. Eur	92 079	97 123	105 536	108 526	122 308	130 135

Treba pripomenúť, že vláda (parlament) neschválila zákon o výdavkových stropoch, ktoré by mali garantovať „neprejedanie“ budúceho rastu daňových príjmov. Tento zákon mal byť v platnosti už na konci roka 2021

Príčiny prudkého nominálneho rastu nájdeme v štyroch výdavkových skupinách (spolu 9,6 mld. eur)

Medzispotreba (zahrňuje výdavky na energie) by mala vzrásť oproti poslednému rozpočtu o 4 mld. eur (50%) na 12 mld. eur.

Druhým dôvodom prudkého rastu sú štandardné sociálne dávky, ktoré porastú o 2,2 mld. eur (13%) (valorizácia dôchodkov 11,8%). Zásadným problémom tohto nárastu je neadresnosť dávok rodinnej politiky a rodičovských dôchodkov.

Tretím faktorom sú ostatné bežné transfery (pravdepodobne krízová pomoc), ktoré majú vzrásť o 1,9 mld. eur (57,5%)
Štvrtým faktorom rastu sú mzdové náklady, ktoré oproti poslednému rozpočtu stúpnu o 1,5 mld. eur (15%).²

Kapitálové výdavky by v roku 2023 mali vzrásť len mierne, o 400 mil. eur v porovnaní s rozpočtom 2022. Pokles sa predpokladá v naturálnych sociálnych transferoch.

Krízové obdobie sa však minimálne prejavuje v úsporných opatreniach štátu. Najviditeľnejšie je to v raste počtu zamestnancov verejnej správy, ktorý by mal vzrásť o 10 tisíc. Hoci nárast 3 000 je ľahko vysvetliteľný pridaním Vodohospodárskeho podniku do verejnej správy, zvyšných 7 000 je známkou zlyhania v hľadaní rezerv vo výkone verejnej správy. **Ukážkovým zlyhaním je opätovné zvyšovanie počtu zamestnancov MPSVR a MVSR, ktoré nedokázali „udržať“ 10% škrty, a opäť navyšujú, spolu o 823 miest.**

Takmer 5 tisíc zamestnancov má pribudnúť v územnej samospráve. Na implementácii plánu obnovy má pracovať 1739 ľudí. Je otázkou, či tieto miesta budú skutočne zrušené po skončení implementácie.

Deficit a dlh

Nesúlad výdavkov a príjmov sa nevyhnutne prejavuje vo vysokom deficite verejných financií. Paradoxný je odhad skutočnosti za rok 2022 na úrovni 5,4 mld. eur. vzhľadom na skutočnosť že Rozpočtová rada predikuje schodok 3,8 mld. eur (3,5% HDP). Zaujímavé je, že ani prudký nárast daňových príjmov by nemal stačiť na vykrytie deficitu, ktorý vytvorila samospráva, zdravotníctvo a ostatné subjekty VS. To naznačuje neprimerané financovanie týchto oblastí. Rezerva na covidové opatrenia vo výške 717 mil. eur by mala byť minúta celá, i napriek tomu, že 200 mil. nebolo alokovaných.

Rast výdavkov sa v roku 2023 premietne do deficitu vo výške 7,9 mld. eur (6,44% HDP). Takto vysoký deficit nebude v EÚ výnimkou, napr. ČR počíta s deficitom na úrovni 12 mld. eur, konečná hodnota pravdepodobne dosiahne 15 mld. eur. **Slovenský deficit je ale ovplyvnený Memorandom so Slovenskými elektrárňami, nebyť tej dohody, bol by výrazne vyšší.**

² Zároveň sa navrhuje do konca apríla 2023 nevyplácať odmeny zamestnancom v štátnozamestnaneckom pomere, v služobnom pomere alebo v pracovnom pomere okrem nárokovateľnej odmeny vyplývajúcej zo zákona alebo z kolektívnej zmluvy, čím sa v prípade potreby vytvorí ďalší disponibilný priestor vo výške približne 100 mil. eur

Tabuľka 19 – Vplyvy na zmenu hrubého dlhu verejnej správy (mil. eur)

(v mil. eur)	2020	2021	2022 R	2022 OS	2023 N	2024 N	2025 N
A. Hrubý dlh verejnej správy (k 1.1.)	45 306	55 023	59 963	61 267	64 418	70 733	74 909
B. Celková medziročná zmena hrubého dlhu VS	9 717	6 244	4 921	3 151	6 315	4 175	3 781
- hotovostný deficit ŠR	7 758	7 014	5 474	5 654	8 341	4 813	5 175
- prostriedky ŠP využité pre financovanie hotovostného deficitu ŠR	1 767	-2 365	-711	-1 542	-2 942	-1 690	-2 175
- zadĺženie ostatných subjektov VS	79	-153	38	52	16	30	22
z toho: ŽSR + ŽSSK	56	-140	-38	-41	-42	-12	-12
z toho: NDS	-30	-43	-37	-37	0	0	0
z toho: Dopravné podniky obcí	10	-6	39	39	35	28	24
z toho: Samosprávy (obce + VÚC)	-3	18	7	62	32	22	13
- zmena záruk SR v EFSF	0	0	0	0	0	0	0
- emisný diskont	28	18	134	473	948	1 028	758
- diskont pri splatnosti	-16	-2	-11	-11	-49	-6	0
- ostatné*	101	1 732	-2	-1 475	0	0	0
C. Hrubý dlh verejnej správy (k 31.12.)	55 023	61 267	64 884	64 418	70 733	74 909	78 690
v % HDP	58,9	62,2	61,5	59,4	57,8	57,6	56,7
<i>p.m. príspevok SR do ESM</i>	<i>134</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Pozn.: * vrátane vkladov subjektov mimo sektora VS v štátnej pokladnici.

Hotovostný deficit v základnom scenári podľa fiškálneho rámca. Plusové položky zvyšujú dlh verejnej správy k 31.12. príslušného roku, mínusové položky dlh znižujú. Zdroj: MF SR

I napriek vysokému deficitu, infláciou ťahaný rast HDP (rast menovateľa) by mal viesť k poklesu relatívneho dlhu na 58% v roku 2023. Nominálne výdavky na obsluhu dlhu však stúpnu z 1 mld. eur na 1,3 mld. eur, nakoľko objem dlhu dosiahne rekordných 70 mld. eur a stúpia aj úrokové sadzby, ktoré musí Slovensko platiť. V roku 2023 bude musieť Slovensko vydať dlhopisy za rekordných 12 mld. eur.

I napriek tomu, že už v marci 2022 bol schválený zákon o limite verejných výdavkov, ministerstvo financií ho neimplementovalo do rozpočtového procesu. Z pohľadu verejných financií je veľká škoda, limity nútia vládu strednodobo rozpočtovať, čo má v budúcnosti zabrániť prejedaniu rastúcich daňových príjmov. Ministerstvo financií toto vysvetľuje v poznámke pod čiarou slovami, ktoré by sa dali parafrázovať takto: *načo by sme sa Rozpočtovou radou dohadovali na zavádzaní výdavkových limitoch, keď by sme museli šetriť a plánovať? Európska komisia od nás žiadne konsolidačné opatrenia v roku 2023 neočakáva.*

V rozpočte nie sú žiadne opatrenia, akými chce vláda v budúcnosti znižovať dlh tak, aby rešpektoval požiadavky zákona o dlhovej brzde. **Vláda mala povinnosť predložiť na rokovanie národnej rady návrh opatrení, ktorými navrhuje zabezpečiť zníženie dlhu a v roku 2022 by mali byť platy členov vlády maximálne na úrovni ich platov v predchádzajúcom rozpočtovom roku. Ani jednu z požiadaviek nedodržala.** Ďalšie sprísnenie sankcií za vysoký dlh sa očakáva [od mája 2023](#), rozpočet o prípadných opatreniach zúfalo mlčí.

Zároveň treba doplniť skutočnosť, že výdavky Plánu obnovy sú financované na dlh. Ten ale nie je súčasťou slovenského dlhu, ak by boli, dlh by bol v roku 2023 presiahol 60% HDP.

Všeobecná pokladničná správa

Rozpočet všeobecnej pokladničnej správy prekonal všetky doterajšie rekordy. Jej výdavky predstavujú 20% celkových výdavkov verejnej správy. Veľká časť týchto výdavkov nie je jednoznačne definovaná, či viazaná. To znižuje transparentnosť využitia verejných zdrojov.

Tabuľka 118 - Štruktúra výdavkov kapitoly

v tis. eur	2020 S	2021 S	2022 R	2022 OS*	2023 N	2024 N	2025 N
Výdavky spolu	4 667 725	2 929 344	6 241 427	5 136 328	10 226 324	6 362 473	7 141 872
Rezervy	4 273	277 613	1 752 294	553 028	5 419 541	1 428 134	1 517 661
Finančné vzťahy súvisiace s rozpočtom EÚ	1 223 310	997 330	1 104 460	1 105 380	1 533 515	1 059 475	1 105 129
Výdavky spojené so správou štátneho dlhu	796 973	657 488	1 089 976	1 087 040	1 343 478	1 550 571	1 835 181
Finančné vzťahy k Sociálnej poisťovni	969 865	840 000	400 000	100 000	0	1 200 000	1 400 000
Ostatné	1 673 303	156 912	1 894 697	2 290 881	1 929 790	1 124 293	1 283 901

* v očakávanej skutočnosti Ostatných výdavkov v roku 2022 sú započítané výdavky na kompenzácie negatívneho vplyvu rastu cien energií zdrojovo zabezpečené návrhom zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 534/2021 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2022

Zdroj: MF SR

Najväčšou položkou sú rezervy v objeme 5,4 mld. eur.

Tie pozostávajú z

- Rezerva na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií rozpočtovaná na rok 2023 v celkovej sume 3 400 mil. eur (finančná pomoc pre domácnosti v predpokladanej sume 1 200 mil. eur, kompenzačných opatrení pre podnikateľský sektor v sume 1 500 mil. eur a indikovaného negatívneho vplyvu na rozpočet organizácií verejnej správy v sume 700 mil. eur.
- Legislatívne zmeny 891 mil. eur – „Matovičov balíček (krúžkovné, prídavky na deti, daňový bonus za 615 mil. eur, Krajniakov rodičovský dôchodok za 276 mil. eur
- Rezerva na odvody do EÚ 400 mil. eur
- Rezerva na mzdy a poisťné 187 mil. eur
- Kovid vakcíny a transfery do zdravotníctva 400 mil. eur (dofinancovanie príliš nízkych platieb za poistencov štátu

Negatívne hodnotíme skutočnosť, že kompenzácie podnikateľského sektoru, ktorý nebude mať veľmi výhodné regulované ceny elektriny a plynu, na rozdiel od domácností, dostane len 300 mil. eur navyše.

Výdavky na financovanie členstva SR v EÚ postupne rastú, pričom, ako konštatuje ministerstvo: Slovensko má historicky zlé výsledky v čerpaní eurofondov, za posledné programové obdobie sa podarilo vyčerpať menej ako 50 % zdrojov. V ďalšom programovom období je cieľom postupné čerpanie počas celého obdobia a tým aj vyššia miera využitia eurofondov. Nie je však jasné, ako.

Ďalšie 2 mld. eur sú v kategórii ostatné:

- 750 mil. eur na dotáciu štátnych finančných aktív- využitie týchto prostriedkov nie je jasne vysvetlené: S cieľom vytvorenia finančného rámca na kapitalizáciu existujúcich spoločností s majetkovou účasťou štátu Vláda by mala tieto výdavky upresniť
- 570 mil. eur na transfery pre Ministerstvo zdravotníctva (platba za štátnych poistencov 340 mil. eur) 150 mil. eur pre železnice
- 554 mil. eur na vybrané investície rôznych kapitol (vyžaduje sa schválenie MFSR)

Zaujímavosťou tohtoročného rozpočtu je absencia dotácie Sociálnej poisťovne. Tá v tomto roku vyberie toľko odvodov, že nimi zafinancuje aj výpadok príjmov z dôvodu odvodov do druhého piliera. A to napriek vysokej valorizácii starobných dôchodkov.

Zdravotníctvo

Reálne výdavky zdravotníctva na Verejné zdravotné poistenie medziročne narastú o 0,5 mld. eur, čo je 7,5% a to sme započítali aj transfer zo Všeobecnej pokladničnej správy. Pri inflácii presahujúcej 10 % znamená reálny pokles. Navyše veľká väčšina tohto nárastu je skoncentrovaná do ústavnej zdravotnej starostlivosti (nemocnice), kde bude spotrebovaná na vyššie mzdy. Pri všeobecných lekároch, liekoch, či zdravotníckych pomôckach sa jedná o minimálne, až nulové zmeny. Napríklad všeobecní lekári majú plánovaný 7% nárast, čo pri vyše 10% inflácii znamená reálny pokles.

Rizikom rozpočtu je dosahovanie úspor vo výške 127 miliónov eur, ktoré sa s pravdepodobnosťou na hranici istoty nepodarí v plnej miere realizovať, ďalšou minúou je fakt, že už v realite 2022 všetky tri poisťovne dokopy zaznamenali stratu cca 200 miliónov eur, tretím rizikom sú aktuálne požiadavky zdravotníkov na ďalšie zvýšenie miezd.

V rozpočtovaní zdravotníckych výdavkov sme minimálne od roku 2019 svedkami toho, že rozpočet je viac-menej analytickým cvičením, a v sektore sa nabaľuje už nielen kapitálový, ale aj prevádzkový dlh. Centrálné plánovanie v zdravotníctve je na slepej koľaji. V roku 2023 tak uvidíme ďalšiu sériu núdzového dofinancovania. Najväčším rizikom sa stáva to, že straty už nie sú len u poskytovateľov, ale začínajú výrazne posúvať hore - smerom k zdravotným poisťovniam. Je veľká šanca, že s týmto rozpočtom v roku 2023 opäť uvidíme záchranu štátnej VŠZP a otázna bude reakcia investorov v dvoch súkromných ZP na kopy sa straty.

Vzdelávanie

Podľa posledných porovnaní krajín OECD dosahuje na Slovensku podiel výdavkov na vzdelávanie na celkových výdavkoch verejnej správy približne úroveň krajín V4 a je vyšší než je priemer EÚ 27. Taktiež prišlo k výraznému nárastu ukazovateľa podielu miezd učiteľov na mzdách vysokoškolsky vzdelaných ľudí na úroveň 80%, čím sme predbehli Česko, Taliansko, Grécko a Maďarsko.

Najväčší nárast výdavkov v školstvo je spojený s rastom platov pedagogických a nepedagogických zamestnancov v roku 2023 v celkovej výške 392 mil. eur. Platy učiteľov vzrastú budúci rok o 10 % v januári a následne o 12 % v septembri. Na zvýšené náklady s cenami energií pre školy sa plánujú dodatočné výdavky vo výške 40 mil. eur.

K relatívne najvyššiemu nárastu výdavkov dôjde na Slovenskej Akadémii vied, ktorej vzrastú výdavky z 84 mil. na 125 mil. eur.

Napriek konsolidácii štyroch priamo riadených organizácií Ministerstva školstva, ktoré prešli pod jednu strechu (Národného inštitútu vzdelávania a mládeže), dôjde budúci rok k navýšeniu administratívnych výdavkov o 2 mil. eur na úroveň 35 mil. eur.

Rovnako sa nepodarilo naplniť plán znižovania počtu zamestnancov vysokých škôl, kde je o 700 zamestnancov viac, ako plánoval minulý rozpočet.

K poklesu výdavkov na ministerstve školstva prišlo v oblasti športu. Z minuloročných úrovni 120-155 mil. eur ročne klesnú rozpočtované výdavky budúci rok na úroveň 107 mil. eur.

Čerpanie zdrojov z plánu obnovy a odolnosti prispeje k rastu celkových výdavkov na školstvo o 275 mil. eur.

Zdroj: RÚZ